

Behandling her i Landstinget. I den første Samling, hvori det forelaa her, det var i Samlingen 1899—1900, blev der afgivet en Beretning her fra Landstingets Udvalg, og man udtalte sig deri for en Tvangsafløsning, en virkelig Afløsning, ikke en saadan, som der den Gang var Forslag om, efter Formlen, som jeg nævnedes før, „det kan kræves“, men derimod en Tvangsafløsning efter Formlen: „det skal ske“. Uagtet Landstingets Udvalg havde udtalt sig saaledes i denne Samling — eller i hvert Fald Udvalgets Flertal, thi Sagen kom ikke frem til Behandling i Landstinget — saa fremkom Sagen dog uforandret i næste Samling i samme Skikkelse som tidligere.

Med Hensyn til Afløsningsmaaden gik det private Forslag ud paa, at Staten kontant skulde udbetale $\frac{1}{4}$ af Afløsningssummen, og kontant skulde tilskyde Resten som Laan til Tiendeyderne, altsaa en $\frac{3}{4}$ af Afløsningssummen. Med Hensyn hertil antydede det samme Udvalg i Landstinget, som jeg før nævnedes, nemlig det i 1899—1900 nedsatte, en Forandring i den Retning, at Yderne skulde udstede Obligationer for Afløsningssummen til Staten, og at Statskassen paa sin Side skulde udstede Obligationer til Tiendeejerne. Medens nu den første af de Henstillinger, der den Gang bleve gjorde fra Landstingsudvalgets Flertals Side i Beretningen, er tagen til Følge i dette Lovforslag, som gaar ud paa Tvangsafløsning, gælder det samme til en vis Grad ogsaa om det andet Punkt, nemlig, at man skulde bort fra det, at Staten skulde yde kontante Penge for hele Summen, dels ved Tilskud, dels ved Laan, idet man er kommen ind paa en Udstedelse af Obligationer, ganske vist i en noget anden Skikkelse end den, der har været Tale om fra Landstingsflertallets Side den Gang, men dog altsaa noget i den samme Retning. Det er jo for saa vidt meget tilfredsstillende for Landstinget, at Lovforslaget er bygget paa Grundsætninger, som fra første Færd ere fremsatte her i Tinget, det kan man jo kun være tilfreds med.

Og naar jeg dernæst skal sige et Par Ord om, hvorledes Fremstillingen af Sagen er i Lovforslaget, kan jeg kun yde denne Fremstilling min største Anerkendelse. Jeg finder, at dette Forslag er formelt særdeles godt, det er aabenbart, at det er udarbejdet af dygtige Embedsmænd i Ministerialbygningen, Folk, som have været i Besiddelse af den fornødne Kendskab til en Mængde Detailler, der kræves her. Jeg maa sige, at der er en betydelig

Forskel fra det private Lovforslag, som ganske vist var i særlig Grad mangelfuldt og slet ikke kunde bruges. Det er behageligt, at et saadant Fremskridt er sket, og at vi have faaet et Lovforslag, som i formel Henseende er særdeles godt, endogsaa saa godt, at jeg næsten kan sige, det udmærker sig fremfor de fleste af de Lovforslag, som foreligge. Det er klart i Fremstillingsmaaden, præcist i Udtrykket, og det vil for alle, som læse det, være meget let at overse, hvorledes hele Fremgangsmaaden tænkes at skulle være.

Hvad nu Lovforslagets Indhold angaar, forstaar jeg § 1, 3die Stykke saaledes, at der i de Tilfælde, i hvilke et Sogns Tiendeydere have købt Tienden af deres Gaarde — det er navnlig Kongetienden, der er Tale om, det er i alt Fald det rene og klare Tilfælde — ikke skal gives Bidrag af Statskassen; der staar, at Tienden i saadanne Tilfælde skulde bortfalde, altsaa skal der ikke gives noget Bidrag dertil. Men Lovforslaget gaar videre og siger, at dersom der paahviler en saadan indkøbt Tiende en Pantegæld — altsaa en Pantegæld, som er stiftet ved Køb af Tienden, hvorved man har pantsat Tienden for Købesummen — saa skal Tiendepigten for saa vidt betragtes som bestaaende, og saa skal altsaa Statskassens Bidrag være saa stort, som det udkræves for, at Pantegælden — der staar ogsaa Tale om Realbyrder o. desl. — kan blive dækket, men heller ikke videre. Ud af dette følger, at det altsaa ikke er til Afløsning af Tienden i saadanne Tilfælde, men til Betaling af Pantegæld for Tienden, at Statskassens Bidrag skal gives, og endvidere, at de, der have købt deres Tiende, men fuldstændig betalt Købesummen, derfor ikke faa noget som helst Bidrag af Statskassen. Og det samme gælder, hvis Tienden er købt og betalt sammen med Gaardene, hvad der er Tilfældet adskillige Steder i Landet, hvor navnlig Statens Godser paa sine Steder for vel henvendte hundrede Aar siden eller mere bleve solgte til Brugerne, saaledes at de købte Gaardene med Kirke- og Kongetiende og altsaa forlængst have betalt, hvad der var at betale, bortset fra, at der maaske paa sine Steder kan eksistere noget af den kongelige Kapital eller halve Restkøbesum. Ellers vil der for saadanne Ejendomme ikke være Tale om Bidrag fra Statskassens Side til den Tiendeafløsning, som her omtales. Disse Grundsætninger har jeg for mit Vedkommende ikke noget at indvende imod. Jeg finder det i og for sig rimeligt, at man gør det, men jeg fin-